

sygn. akt. VII Kz 643/17

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Prezes: SO Bogumił Hoszowski

Protokolant: st. sekr. sąd. Karolina Kube

przy udziale Prokuratora Prok. -

po rozpoznaniu w sprawie przeciwko J. S. s. b.d. urodz. b.d.

oskarżonemu o przestępstwo z art. 270 § 1 kk

zażalenia wniesionego dnia 04.10.2017r. przez oskarżyciela subsydiarnego

na postanowienie Sądu Rejonowego w Zielonej Górze

z dnia 6.09.2017r. sygn. akt II K 310/17 (1 Ds. (...).2016)

w przedmiocie umorzenia postępowania

na podstawie art. 437§1 kpk

p o s t a n a w i a

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 6 września 2017 r. Sąd Rejonowy w Zielonej Górze na podstawie art. 17§1 pkt 9 kpk w z w. z art. 55§1 kpk umorzył postępowanie w sprawie subsydiarnego aktu oskarżenia wniesionego przez A. K. przeciwko oskarżonemu J. S. o czyny kwalifikowane z art. 270§1 kpk. Podstawą wystąpienia z subsydiarnym aktem oskarżenia była dwukrotna decyzja o umorzeniu postępowania karnego prowadzonego pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Zielonej Górze o trzy czyny:

1. podrobienia w dniu 11 maja 2011 r. w Z., w celu użycia za autentyczny, podpis A. K. na dokumencie „umowa wyposażenia w zestaw pokazowy UW NR (...)” z dnia 11 maja 2011r. na szkodę A. K. oraz firmy (...) sp. z o.o. w W. – tj. o czyn z art.270§1kk;
2. podrobienia w dniu 13 maja 2011 r. w Z., w celu użycia za autentyczny podpis A. K. na dokumencie „wniosek o wydanie towaru” z dnia 13 maja 2011r. na szkodę A. K. oraz firmy (...) sp. z o.o. w W.– tj. o czyn z art.270§1kk;
3. podrobienia w dniu 11 maja 2011r. w Z., w celu użycia za autentyczne podpisów A. K. na dokumencie w postaci „umowa NR (...) o świadczenie usług promocyjnych oraz menadżerskich” oraz na dokumencie „oświadczenie przedstawiciela do umowy o świadczenie usług promocyjnych oraz menadżerskich NR (...)” na szkodę A. K. oraz firmy (...) sp. z o.o. w W.– tj. o czyn z art.270§1kk.

W zażaleniu na postanowienie oskarżyciel subsydiarny zarzucił „rażącą obrazę przepisów postępowania poprzez nie rozważenie w trakcie podejmowania zaskarżonej decyzji, czy zarzucone oskarżonemu czyny wypełniają znamiona innych czynów fałszerstwa w typie podstawowym (art. 270§1 kk) czynów zabronionych pod groźbą kary i to w sytuacji,

której sąd nie był i nie jest związany przyjętą przez oskarżyciela kwalifikacją prawną, co w konsekwencji doprowadziło do podjęcia kwestionowanego, a przy tym co najmniej przedwczesnego rozstrzygnięcia”. W konsekwencji oskarżyciel wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Zażalenie oskarżyciela nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że o możliwym zakresie podmiotowo – przedmiotowym subsydiarnego aktu oskarżenia nie decyduje treść zawiadomienia o przestępstwie, ale treść dokumentów prokuratorskich i merytoryczna zawartość akt postępowania przygotowawczego. Innymi słowy możliwość wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia jest zdeterminowana zakresem postępowania przygotowawczego, a w przypadku umorzenia postępowania opisem czynu i jego kwalifikacją prawną. Istota i specyfika subsydiarnego aktu oskarżenia, poza innymi wymogami ustawowymi z art. 55§1 kpk, sprowadza się do konieczności (możliwości) oskarżenia osoby o czyn, co do którego to czynu prokurator umorzył postępowanie, a nie o inny czyn nie posiadający przymiotu tożsamości z czynem będącym przedmiotem postępowania przygotowawczego (podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 stycznia 2017 r. II AKa 436/17). Pokrzywdzony zatem może wnieść subsydiarny akt oskarżenia tylko co do czynu, który zachowuje przymiot tożsamości z czynem którego dotyczyły decyzje kończące postępowanie przygotowawcze (wyrok SN z 26.11.2014r. II KK 109/14 (...) poz. 51).

Tymczasem w niniejszej sprawie subsydiarny akt oskarżenia w zakresie zarzutu 4 tj. czynu, który miał być popełniony w dniu 19 maja 2011 r., odnosi się do czynu w ogóle nie będącego przedmiotem postępowania przygotowawczego. Co do pozostałych czynów przy pozostaniu przy tożsamej kwalifikacji prawnej, zmieniono opisy czynów w sposób sugerujący możliwość przyjęcia innej kumulatywnej kwalifikacji z przestępstwem skierowanym przeciwko mieniu. Jak wcześniej wskazano tego rodzaju zmodyfikowane zarzuty nie mogą być podstawą subsydiarnego aktu oskarżenia bowiem naruszają dyspozycję art. 55 kpk.

W tej sytuacji dokonując oceny wniesionego aktu oskarżenia sąd I instancji w ramach wstępnej kontroli oskarżenia mógł i powinien dokonać kontroli pod kątem istnienia ujemnych przesłanek procesowych określonych w art. 17§1 pkt 2 - 11 w zw. z art. 339§3 pkt 1 kpk. W tym też kontekście zasadnie uznał, że w przypadku czynu z art. 270§1 kk o ile nie występuje np. w kumulatywnej kwalifikacji z innym typem przestępstwa, pokrzywdzonym nie jest osoba fizyczna. W tym zakresie sąd odwoławczy podziela wywody Sądu I instancji, że o pokrzywdzeniu decyduje bezpośrednio naruszone lub zagrożone przestępstwem dobro prawne. O tym, czyje dobro prawne zostało w konkretnej sytuacji naruszone lub zagrożone przestępstwem, decyduje prawo karne materialne.

Definicja pokrzywdzonego ma wprawdzie przede wszystkim charakter materialnoprawny, ale jest również pojęciem procesowym, gdyż wynika z niego zespół uprawnień procesowych. Krąg pokrzywdzonych w rozumieniu art.49§1kk ograniczony jest więc zespołem znamion czynu będącego przedmiotem postępowania oraz czynów współukaranych. Jeżeli w wyniku zdarzenia przestępnego zostało naruszone lub zagrożone dobro prawne danej osoby, ale poprzez zachowanie wykraczające poza znamiona danego typu przestępstwa, to osoba, którą takie zdarzenie dotknęło, nie jest pokrzywdzonym w rozumieniu art.49§1kpk.

Ponadto przesłanka uzyskania w procesie karnym statusu pokrzywdzonego jest bezpośrednio naruszenia lub zagrożenia dobra prawnego określonego podmiotu przestępstwa. Przyjmuje się, że bezpośrednio zachodzi, gdy pomiędzy czynem zawierającym przedmiotowe znamiona przestępstwa a naruszeniem lub zagrożeniem dobra danego podmiotu nie ma ogniw pośrednich.

Przestępstwo stypizowane w art.270§1kk ma na celu ochronę dobra prawnego polegającego na wiarygodności dokumentów i ani ogólnym, ani rodzajowym, ani indywidualnym przedmiotem ochrony nie jest tu dobro podmiotu, którego dotyczy podrobiony dokument, a czyn taki z istoty swej nie narusza sam w sobie bezpośrednio dobra prawnego osoby, której podpis w dokumencie podrobiono. Pogląd ten znajduje odzwierciedlenie w konsekwentnej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego (por. m.in. post.SN: z 21.06.2007r., III KK 122/07, Prok. i Pr.2008, nr 1, poz.7; z

24.05.2011r., II KK 13/11, Prok. i Pr.2011, nr 11, poz.15; z 25.03.2015r., II KK 302/14, L. oraz wyroki SN: Z 1.04.2008r., V KK 26/o8, Prok. i Pr.2008, nr 7-8, poz.10; z 12.01.2010r., WK 28/09 L.; z 4.09.2008r., V KK 171/o8, Prok. i Pr.2009, nr 1, poz.6; z 3.10.2013r., II KK 117/13, Prok. i Pr.2014, nr 1, poz.10; z 412.2002r., III KKN 370/00, Prok. i Pr.2003, nr 8, poz.6; z 8.01.2009r., WK 24/o8, Prok. i Pr.2009, nr 9, poz.11; z 26.11.2008r., IV KK 164/o8, Prok. i Pr.2010, nr 5, poz.4).

Tym samym osoba ta nie może uzyskać statusu pokrzywdzonego w rozumieniu art.49 kpk. Jest to konsekwencją przyjęcia tzw. materialnej definicji pokrzywdzonego, co oznacza że zakres znaczeniowy pojęcia „pokrzywdzonego” wyznaczany jest przez zespół znamion danego czynu. W konsekwencji osoba, której podpis podrobiono nie posiada uprawnień do wywiedzenia subsydiarnego aktu oskarżenia w sprawie o przestępstwo z art.270§1kk albowiem przepis art.55§1kpk jednoznacznie wskazuje, że w razie powtórnego wydania przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzenia postępowania w wypadku o którym mowa w art.330§2, akt oskarżenia do sądu może wnieść wyłącznie pokrzywdzony.